

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 181/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Dankom, Mlynské nivy 73/a, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva zakladať politické strany a politické hnutia a združovať sa v nich podľa čl. 29 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v konaní o zápise zmeny názvu politickej strany [REDAKČIA] na základe návrhu zo 7. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2014 faxom a 14. apríla 2014 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva zakladať politické strany a politické hnutia a združovať sa v nich podľa čl. 29 ods. 2 ústavy, čl. 31 ústavy a základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) v konaní o zápise zmeny názvu politickej strany [REDAKOVANÉ] na základe návrhu, ktorý podala 7. februára 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že ministerstvo poverené zákonom č. 85/2005 Z. z. o politických právach a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o politických stranách“) vedením registra strán 10. februára 2014 na základe návrhu zo 7. februára 2014 o zapísaní zmeny údajov v registri strán pri strane [REDAKOVANÉ], číslo registrácie [REDAKOVANÉ], v časti týkajúcej sa názvu politickej strany rozhodlo tak, že nový názov tejto politickej strany znie: [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka uvádza, že podaním zo 17. februára 2014 požiadala ministerstvo, aby jej bol priznaný „status účastníka konania, v dôsledku ktorého by v plnom rozsahu mohol uplatňovať v tomto konaní práva, ktoré zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, Správny poriadok účastníkovi konania priznáva.

Zároveň sa sťažovateľ... domáhal odstránenia závadného stavu spočívajúcom na skutočnosti, že rozhodnutím Ministerstva... o vykonaní zápisu zmeny údaje v Registri... došlo k založeniu stavu, kedy politická strana [REDAKOVANÉ]

██████████ začne neoprávnene používať názov sťažovateľa. Takýmto spôsobom podľa sťažovateľa došlo k neoprávnenému zásahu do názvu sťažovateľa, ktorého ochrana je upravená v § 19b zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník. Podľa názoru sťažovateľa však bolo povinnosťou Ministerstva vnútra slovenskej republiky (porušovateľ), aby v príslušnom registrovom konaní pri rozhodovaní o zápise zmeny názvu vyššie uvedenej politickej strany okrem posúdenia, či navrhovaný nový názov je v zmysle § 6 ods. 5 písm. a) zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach odlišný od názvu už zaregistrovanej strany prihliadať aj na skutočnosť, či tento navrhovaný názov nebude spôsobilý neoprávnene zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov už zaregistrovaných politických strán. Táto povinnosť mu totiž vyplývala z ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní... Povinnosť Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (porušovateľ) chrániť už v rámci vyššie uvedeného registrového konania právo na názov a dobrú povesť sťažovateľa však bolo jednoznačne opomenuté, čo sa podľa názoru sťažovateľa jednoznačne mohlo považovať ako vadu, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.“.

Nadväzne na to sťažovateľka uvádza, že každý má ústavné právo byť účastníkom konania, v ktorom sa rozhoduje aj o jeho právach a povinnostiach a zákonom nemožno vylúčiť subjekt z konania, v ktorom sa rozhoduje o jeho právach a povinnostiach, lebo by to znamenalo popretie podstaty a zmyslu práva na súdnu a inú právnu ochranu. Porušenie sťažovateľkinho práva na ochranu mena má spočívať v tom, že ministerstvo neprihliadalo na skutočnosť, že zmenou názvu začne ██████████ používať „kmeň názvu sťažovateľa, čím de facto už teraz dochádza k mareniu podstaty jeho názvu ako imanentného identifikačného znaku právnickej osoby prioritne slúžiaceho na odlíšenie sa od ostatných politických strán. Týmto došlo podľa názoru sťažovateľa k závažnému pochybeniu Ministerstva... v rámci procesu posudzovania návrhu na zápis uvedenej zmeny názvu jemu doručeného dňa 07.02.2014.“. Poukazuje pritom na obsah odpovede ministerstva na výzvu sťažovateľky z 24. februára 2014, podľa ktorej ministerstvo zastáva názor, že vo veci postupovalo správne, keď „pri rozhodovaní o zápise zmeny názvu... iba posudzovalo, či navrhovaný nový názov je v zmysle § 6 ods. 5 písm. a) zákona

č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach odlišný od názvu už zaregistrovaných strán“, a v prípade, ak by „odmietol vykonať zápis uvedených zmien po predložení všetkých zákonom požadovaných dokumentov, konal by nad rámec zákona“. Odpoveď ministerstva na výzvu však sťažovateľka považuje za nesprávnu, pretože podľa jeho názoru ministerstvo „ako príslušný registrový orgán v takomto prípade musí okrem ním vyššie opísaných náležitostí vždy posúdiť aj skutočnosť, či navrhovaný nový názov politickej strany nebude spôsobilý neoprávnene zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov už zaregistrovaných politických strán, teda aj názvu sťažovateľa“.

Zameniteľnosť názvov sťažovateľky a politickej strany [REDACTED] zasahuje podľa sťažovateľky do obsahu základného práva na združovanie sa občanov v politických stranách a politických hnutiach podľa čl. 29 ods. 2 ústavy, ako aj do princípu slobodnej súťaže politických síl zaručenej čl. 31 ústavy. Poukazuje pritom na „účelovosť premeny názvu politickej strany [REDACTED], ktorej cieľom je dezorientovať súčasného ale aj potencionálneho člena voličskej základne sťažovateľa“, ktorú má preukazovať skutočnosť, že „kandidátom číslo 1. [REDACTED] vo voľbách do Európskeho parlamentu ... je bývalý predseda sťažovateľa, pán [REDACTED]“.

Vo vzťahu k právomoci ústavného súdu konať o doručenej sťažnosti sťažovateľka naznačuje nejednoznačnosť aplikácie Správneho poriadku a Občianskeho súdneho poriadku na daný prípad tvrdiac, že „v prípade podania žaloby proti namietanému rozhodnutiu v rámci správneho súdnictva, existuje možnosť, že správny súd túto žalobu s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 85/2005 Z. z. vyhodnotí ako podanú neoprávnenou osobou“. Podanie takejto žaloby preto nepovažuje za účinný prostriedok nápravy a iný prostriedok nápravy k dispozícii nemá. Zároveň uvádza, že sa „touto sťažnosťou domáha aj ochrany práva na slobodnú súťaž politických síl, čo nepatrí do právomoci všeobecných súdov, preto by sťažovateľ namietané rozhodnutie z tohto hľadiska nemohol na všeobecnom sude napadnúť“.

Na základe uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje vo veci vydať takéto rozhodnutie:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na ochranu mena podľa čl.19 ods. 1 Ústavy..., základné právo združovať sa v politických stranách a politických hnutiach podľa čl. 29 ods. 2 Ústavy... pri dodržaní slobody súťaže politických síl podľa čl. 31 Ústavy... v spojení s právom na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ako registrového orgánu v registrovom konaní o zápise zmeny pôvodného názvu politickej strany [REDAKOVANÉ] (pôvodný názov zapísaný do 10.02.2014), so sídlom [REDAKOVANÉ], Slovenská republika, číslo registrácie: [REDAKOVANÉ] na nový názov: [REDAKOVANÉ], vykonaným na základe návrhu doručeného registrovému orgánu dňa 07.02.2014 porušené bolo.

Rozhodnutie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ako registrového orgánu v registrovom konaní o zápise zmeny pôvodného názvu politickej strany [REDAKOVANÉ] (pôvodný názov zapísaný do 10.02.2014), so sídlom [REDAKOVANÉ], Slovenská republika, číslo registrácie: [REDAKOVANÉ] na nový názov: [REDAKOVANÉ], vykonaným na základe návrhu doručeného registrovému orgánu dňa 07.02.2014 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto orgánu na ďalšie konanie.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je povinné zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia vo výške 340,90 EUR na účet advokáta JUDr. Andreja Danka... do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy druhej vety z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 7 ods. 10 zákona o politických stranách rozhodnutie o odmietnutí registrácie strany sa doručuje splnomocnencovi do vlastných rúk. Proti rozhodnutiu nie je možné podať rozklad; možno ho preskúmať súdom. Proti rozhodnutiu možno podať žalobu na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

Podľa § 12 ods. 5 zákona o politických stranách ak nové stanovky nie sú v súlade s § 6 ods. 5, § 7 ods. 9 písm. d) alebo § 7 ods. 9 písm. e), ministerstvo odmietne zapísať nové

stanovy do registra strán a podá podnet generálnemu prokurátorovi na postup podľa § 17. Rozhodnutie o odmietnutí zápisu zmeny stanov sa doručuje štatutárnemu orgánu do vlastných rúk. Proti rozhodnutiu nie je možné podať rozklad; možno ho preskúmať najvyšším súdom.

V zmysle § 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti tohto zákona v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku žalobu môže podať aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Z uvedených ustanovení právnych predpisov vyplýva právomoc všeobecného súdnictva poskytovať právnu ochranu dotknutým subjektom práva aj v registrovom konaní vedenom podľa zákona o politických stranách. Vedomosť sťažovateľky o tejto právomoci všeobecného súdu je zo znenia sťažnosti zrejmá, a to aj napriek tomu, že ju sťažovateľka považuje za „nejednoznačnú“ vyslovujúc obavu, že „*správny súd túto žalobu s poukazom na... § 11 ods. 2 zákona č. 85/2005 Z. z. vyhodnotí ako podanú neoprávnenou osobou*“.

Nadväzne na uvedené ústavný súd dopytom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zistil, že sťažovateľka v danej veci skutočne podala správnu žalobu, ktorou napadla rozhodnutie ministerstva o zmene názvu politickej strany v registri strán. Vec bola na krajskom súde vedená pod sp. zn. 1 S 74/2014 a o návrhu bolo rozhodnuté rozsudkom zo 16. októbra 2014 tak, že krajský súd žalobu zamietol. Uvedené rozhodnutie krajského súdu vo veci však v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatné nebolo, keďže sťažovateľka proti nemu podala odvolanie, konanie o ktorom je od 9. januára 2015 vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 2 Sžo 3/2015 bez toho, aby najvyšší súd v tejto veci nariadil termín pojednávania alebo verejného vyhlásenia rozhodnutia.

Ústavou daná právomoc zakotvená v čl. 127 ods. 1 ústavy neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovacia činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa uvádzaných ustanovení zákona o politických stranách. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Vychádzajúc z ustálenej judikatúry ústavný súd pripomína, že princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd zároveň poukazuje aj na to, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by vznikol z ústavného hľadiska neprípustný stav, keď by o rovnakej veci rozhodovali paralelne dva orgány súdneho typu (IV. ÚS 146/08).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka mala a má v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie

nápravy namietaného porušenia ňou označených základných práv. Túto právomoc všeobecného súdnictva nemožno konaním pred ústavným súdom nahradiť a právomoc ústavného súdu rozhodovať vo veci vylučuje (I. ÚS 410/2011, II. ÚS 183/2010). Preto ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne III. ÚS 404/08, III. ÚS 98/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2015